

**LIBRIS**

We know  
books

**Valerian Cioclei**  
**Andra-Roxana Trandafir • Dragoș Pârgaru**  
**Valentina Dinu • Florin-Cosmin Bobei**

# **Criminologie**

## **Caiet de seminar**

**Ediția 2**

- revizuită și adăugită -



**Editura C.H. Beck**  
**București 2024**

## Cuprins

<b>Abrevieri</b> .....	<b>VII</b>
<b>Tema nr. 1. Noțiunea de crimă. Fapte dezincriminate</b> .....	<b>1</b>
A. Întrebări .....	1
B. Teme de reflecție .....	2
C. Dezbateri.....	2
D. Articole și studii de specialitate.....	2
E. Texte de comentat .....	9
F. Grile .....	11
G. Bibliografie.....	12
<b>Tema nr. 2. Statistici criminologice</b> .....	<b>13</b>
A. Întrebări .....	13
B. Teme de reflecție .....	13
C. Dezbateri.....	16
D. Texte și materiale de comentat .....	16
E. Grile .....	16
F. Bibliografie .....	16
<b>Tema nr. 3. Tortura</b> .....	<b>17</b>
A. Întrebări .....	17
B. Teme de reflecție .....	17
C. Dezbateri.....	18
D. Texte de comentat.....	20
E. Grile .....	22
F. Bibliografie .....	22
<b>Tema nr. 4. Pedeapsa cu moartea</b> .....	<b>24</b>
A. Întrebări .....	24
B. Dezbateri.....	26
C. Teme de reflecție .....	26
D. Articole și studii de specialitate.....	38
E. Texte de comentat .....	91
F. Bibliografie .....	99

<b>Tema nr. 5. Criminali (ucigași) în serie și criminali (ucigași) „în masă”</b> .....	<b>101</b>
A. Întrebări .....	101
B. Teme de reflecție .....	101
C. Dezbateri.....	102
D. Articole și studii de specialitate.....	102
E. Texte de comentat .....	108
F. Grile .....	110
G. Bibliografie.....	110
<b>Tema nr. 6. Criminalitatea organizată</b> .....	<b>111</b>
A. Întrebări .....	111
B. Teme de reflecție .....	111
C. Dezbateri.....	112
D. Articole și studii de specialitate.....	112
E. Texte și materiale de comentat.....	130
F. Grile .....	132
G. Bibliografie.....	132
<b>Tema nr. 7. Sigmund Freud</b> .....	<b>134</b>
A. Întrebări .....	134
B. Dezbateri.....	134
C. Texte de comentat.....	137
D. Grile.....	140
E. Bibliografie .....	140
<b>Teste grilă</b> .....	<b>142</b>
<b>Partea I. Cercetarea criminologică</b> .....	<b>142</b>
<b>Partea a II-a. Criminologia etiologică.</b>	
<b>Principalele teorii cauzale</b> .....	<b>148</b>
<b>Partea a III-a. Criminologia dinamică.</b>	
<b>Principalele teorii noncauzale</b> .....	<b>160</b>
<b>Răspunsuri teste grilă</b> .....	<b>164</b>

## **Tema nr. 1**

### **Noțiunea de crimă. Fapte dezincriminate**

#### **A. Întrebări**

1. Căutați în mass-media online cuvântul „crimă”. La care sens al noțiunii de crimă se referă știrile care au rezultat în urma căutării?
2. Care sunt sensurile noțiunii de crimă?
3. Indicați obiectul juridic al infracțiunilor de: omor, omor calificat, ucidere la cererea victimei, determinarea sau înlesnirea sinuciderii.
4. Dați exemple de infracțiuni care au un alt obiect juridic principal, dar care au ca rezultat moartea victimei.
5. Care a fost evoluția împărțirii tripartite a infracțiunii în legislația statelor europene și în special în cea a României.
6. Care este concepția actualului Cod penal român cu privire la infracțiune?
7. Explicați ce înțelegeți prin condiția ca o faptă să fie prevăzută în legea penală pentru a putea fi considerată infracțiune.
8. Ce este vinovăția ? Care sunt formele vinovăției?
9. Care sunt cauzele justificative?
10. Care sunt cauzele de neimputabilitate?
11. Numiți cinci fapte care au fost dezincriminate. Care este obiectul juridic generic al acestora? Dar cel specific?
12. Care credeți că a fost motivul dezincriminării acestora? Cum ajunge legiuitorul să ia decizia păstrării sau eliminării unor infracțiuni din legislația penală?
13. Dați exemple de comportamente antisociale care considerați că nu ar trebui să fie incriminate.

## B. Teme de reflecție

1. Particularitățile criminalității feminine.
2. Particularitățile delincvenței juvenile.

## C. Dezbateri

1. Infracțiunea de incest este prevăzută de art. 377 C.pen. și este pedepsită cu închisoarea de la 1 an la 5 ani. Considerați că această incriminare este justificată? Motivați răspunsul.

2. Dezincriminarea prostituției a fost o opțiune de politică legislativă oportună? Dar în cazul celorlalte fapte dezincriminate identificate?

## D. Articole și studii de specialitate

### 1. Incestul fără victimă: crimă sau pedeapsă?<sup>1</sup>

*Regret că sunt nevoit să fac o serie de precizări asupra acestui subiect trist, dar din dezbaterile asupra noului proiect de Cod penal am constatat că la fel de tristă este și opacitatea cu care problema incestului este uneori abordată.*

*Într-o încercare de a clarifica unele aspecte este în primul rând necesar a se face distincția între incestul agresiv și cel non-agresiv.*

***Ipoteza incestului agresiv** include, într-o interpretare strictă și corectă din punct de vedere penal, violul și actul sexual cu un minor, doar în modalitatea raportului sexual, în cazurile în care victima este fie rudă în linie directă, fie frate sau soră cu făptuitorul. Putem considera ca fiind incest agresiv și actul sexual cu un minor, chiar dacă în acest caz subiectul pasiv consimte teoretic la realizarea raportului sexual, din cauza imaturității victimei și poziției dominate în care aceasta se găsește în raport cu făptuitorul. Proiectul de Cod penal incriminează, în mod firesc, aceste*

---

<sup>1</sup> Articolul a fost publicat de Prof. univ. dr. Valerian Cioclei în Curierul Judiciar nr. 3/2009, p. 178.

fapte ca variante agravate. Mai mult, proiectul oferă o protecție extinsă victimelor din categoria amintită, sfera actelor agresive „de tip incestuos” pedepsibile fiind chiar mai largă decât în actualul Cod penal:

*Violul (art. 216 din Proiect), care incriminează nu numai raportul sexual, dar și actul sexual oral sau anal cu o persoană, săvârșit prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința, sau profitând de această stare [alin. (1)], precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise în condițiile arătate anterior [alin. (2)] este sancționat mai aspru, respectiv cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, atunci când victima este rudă în linie directă, frate sau soră [art. 216 alin. (3) lit. b)].*

*Agresiunea sexuală (art. 217 din Proiect, faptă nou incriminată, fără corespondent în actualul Cod), care incriminează actul de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la viol, cu o persoană, săvârșit prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința, ori profitând de această stare, este sancționată mai aspru, respectiv cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, atunci când victima este rudă în linie directă, frate sau soră [art. 217 alin. (2) lit. b)].*

*Actul sexual cu un minor (art. 218 din Proiect), care incriminează nu numai raportul sexual, dar și actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor, este sancționat mai aspru, respectiv cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, atunci când minorul este rudă în linie directă, frate sau soră [art. 218 alin. (4) lit. a)].*

*Coruperea sexuală a minorilor (art. 219 din Proiect), care incriminează comiterea de către un major împreună cu un minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani, a unui act de natură sexuală, altul decât cel prevăzut în art. 218, precum și determinarea minorului să suporte ori să efectueze un astfel de act, este sancționată mai aspru, respectiv cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, atunci când minorul este rudă în linie directă, frate sau soră [art. 219 alin. (2) lit. a)].*

Cu oricâtă rea-credință ar fi privit Proiectul de Cod penal, nu se poate ignora preocuparea de a acorda o protecție sporită, atentă și fermă, victimelor rudă în linie directă, frate sau soră, atât în cazul incestului agresiv în sens strict, cât și în cazul celorlalte infracțiuni contra libertății și integrității sexuale.

**Ipoteza incestului non-agresiv** include raportul sexual între rude în linie directă sau între frați și surori, doar dacă ambii parteneri sunt majori, și doar dacă există liberul lor consimțământ la realizarea raportului sexual. Această faptă este prevăzută în prezent în art. 203 C.pen. și este pedepsită cu închisoarea de la 2 la 7 ani. În cazul în care nu intră în concurs cu o altă infracțiune (viol, act sexual cu un minor), incestul face parte din categoria infracțiunilor *fără victimă*.

*Crima* comisă de Proiectul Codului penal este de a nu mai incrimina această faptă. Această opțiune a fost considerată imorală, și a fost apreciată drept o invitație indirectă la practicarea incestului. Pentru a verifica temeinicia acestor acuze, ar fi firesc să ne raportăm, în primul rând, la actuala incriminare.

În privința caracterului imoral al dezincriminării trebuie spus că opiniile critice pleacă de la ipoteza potrivit căreia, în configurația actuală, incestul are ca obiect al protecției, moralitatea relațiilor sexuale. Această ipoteză este falsă. Dacă legiuitorul ar fi fost preocupat, în acest caz, de moralitatea relațiilor sexuale, el nu ar fi incriminat doar raportul sexual, ci și actele sexuale de alt gen, de pildă cel oral sau cel anal.

În realitate obiectul ocrotirii penale se referă la aspecte exclusiv de ordin biologic, avându-se în vedere riscurile nașterii unor copii cu probleme. Dar dacă aceasta este miza, ea nu ar avea sens decât în cazul în care incestul ar fi un fenomen de masă. Câteva cazuri izolate nu ar avea cum să afecteze fondul biologic al societății și, ca atare, nu ar necesita o protecție specială, din punct de vedere penal. Cât timp nu există nicio dovadă că în România incestul non-agresiv este un fenomen de amploare (există în prezent în penitenciare opt persoane condamnate definitiv pentru această infracțiune) menținerea acestei incriminări nu pare doar inutilă, ci poate fi apreciată chiar jignitoare. Aceasta mai ales în contextul în care, legislațiile penale europene au renunțat, în cele mai multe

cazuri cu mult timp în urmă, la o astfel de incriminare (spre exemplu: Franța, Spania, Portugalia, Belgia, Anglia etc.).

În privința efectului incitant al dezincriminării trebuie spus că, o astfel de temere, dacă nu este naivă, este și ea insultătoare față de populația autohtonă. Cine își închipuie „armate” de frați și surori, de părinți și copii așteptând cu nerăbdare „legalizarea” incestului are, mai degrabă, el însuși o problemă.

Dar între argumentele moraliste și cele juridice riscăm să pierdem din vedere realitatea. Ce înseamnă în concret incestul non-agresiv, incestul fără victimă? Ce resorturi implacabile îi fac pe acești oameni să se plaseze practic în afara societății?

Având originile în zone întunecoase ale universului psihic, și hrănite din conjuncturi micro-sociale caracterizate prin promiscuitate, mecanismele ce declanșează asemenea stranii pasiuni la unii dintre semenii noștri vor rămâne întotdeauna, în mare măsură, învăluite în mister. Există însă suficiente temeuri să bănuim că, în majoritatea cazurilor, incestul fără victimă nu relevă doar o simplă opacitate morală a subiecților, ci este o manifestare de domeniul patologiei psihice.

Aceasta nu exclude, exact ca în cazul nevrozelor, conștiința propriei maladii. Persoanele prinse în capcana unor astfel de legături condamnabile au capacitatea de a resimți oprobiul public, au reprezentarea păcatului în care trăiesc. Pedepsa lor este chiar fapta lor, povara acesteia. Are în aceste cazuri sancțiunea penală vreun sens? Pot ei fi opriți prin spectrul pedepsei, pot ei fi recuperați prin pedeapsă, pot fi împiedicați prin pedeapsa să persiste? Eu pur și simplu nu cred că așa ceva este posibil. Dezlipind eticheta de infractor de pe fruntea acestor persoane vom reuși cel puțin să lăsăm deschisă calea spre sprijin terapeutic, celor care l-ar putea solicita.

Între timp, *școala, societatea civilă, presa* și nu în ultimul rând *biserica*, ar trebui să lupte cu mijloacele lor împotriva rădăcinilor acestui rău. Dacă pentru a prezerva ordinea morală, singura noastră armă este legea penală, bătălia este ca și pierdută.

Spre deosebire de individul care comite un incest agresiv, și care îmi stârnește sentimente de indignare, de revoltă, personajele

mature ale unei legături incestuoase consimțite îmi trezesc milă, tristețe și mă fac să mă întreb:

Ce este incestul fără victimă, Crimă sau Pedepsă?

## 2. S-a furat Prostituția din Codul penal!<sup>1</sup>

După ce s-au plimbat somnambulic la ceas de noapte prin micul Paris, din Romană, prin Piața Victoriei și până la celebra Centură, trăgând cu coada ochiului la pâlcurile de fete ieșite la muncă și spunându-și, pentru a-și adormi și mai tare conștiința, că așa ceva nu există, tot soiul de gardieni ai moralei și bunelor moravuri, și tot felul de oameni mai mult sau mai puțin politici, de la cel mai mic până la cel mai mare mic, s-au trezit brusc din somn și, ca în bancul cu Bulă, au strigat: Săriți că ne... fură prostituția din Cod!

Au fost scoase apoi de la naftalină mai vechile lozinci gen: Noi nu ne vindem țara (nici fanfara și, mai ales, nici fetele); Creștin am fost creștin sunt încă etc. Paginile unor ziare, mai ales cele electronice, și mai ales la adăpostul anonimatului, au fost năpădite

---

<sup>1</sup> Articolul a fost publicat de Prof. univ. dr. Valerian Cioclei ca editorial în Legalis ([www.legalis.ro](http://www.legalis.ro)) și postat apoi online ([www.juridice.ro](http://www.juridice.ro)) la data de 13 martie 2009, cu mențiunea: *acest articol, scris într-o manieră gazetărească, polemică, iese în mod evident din cadrul științific în care se înscriu celelalte studii sau articole. El reprezintă o reacție spontană la o serie de atacuri propagate în mass-media, împotriva celor care au îndrăznit să comită „sacrilegiul” de a propune dezincriminarea prostituției. Inițial am intenționat să reșez într-un registru științific ideile din articol, pentru publicarea în prezenta lucrare. În final am optat pentru păstrarea textului original, apreciind că, în felul lui, și acesta poate reprezenta un „model de lucru”. În cazul în care un subiect legat de legea penală devine interesant pentru mass-media, el va fi tratat la modul spectacular, cu argumente jurnalistice, politice, sau pur propagandistice. În fața acestora, argumentele de ordin științific nu au nicio valoare, nu pot convinge, iar de cele mai multe ori sunt împinse spre o zonă a derizoriului, în care orice idee poate fi compromisă, inclusiv în ochii unor profesioniști, mai puțin atenți, sau mai puțin avizați asupra problemei. Într-o astfel de conjunctură, o reacție polemică poate avea un ecou mult mai puternic și poate sluji mai bine o idee. Astfel de reacții pot deveni instrumente de lucru necesare celor care sunt nevoiți să explice dreptul penal, în contextul mediatizării și „vulgarizării” acestui domeniu.*